

PĂRINTELE STEINHARDT A MURIT VEGHEAT DE SECURITATE

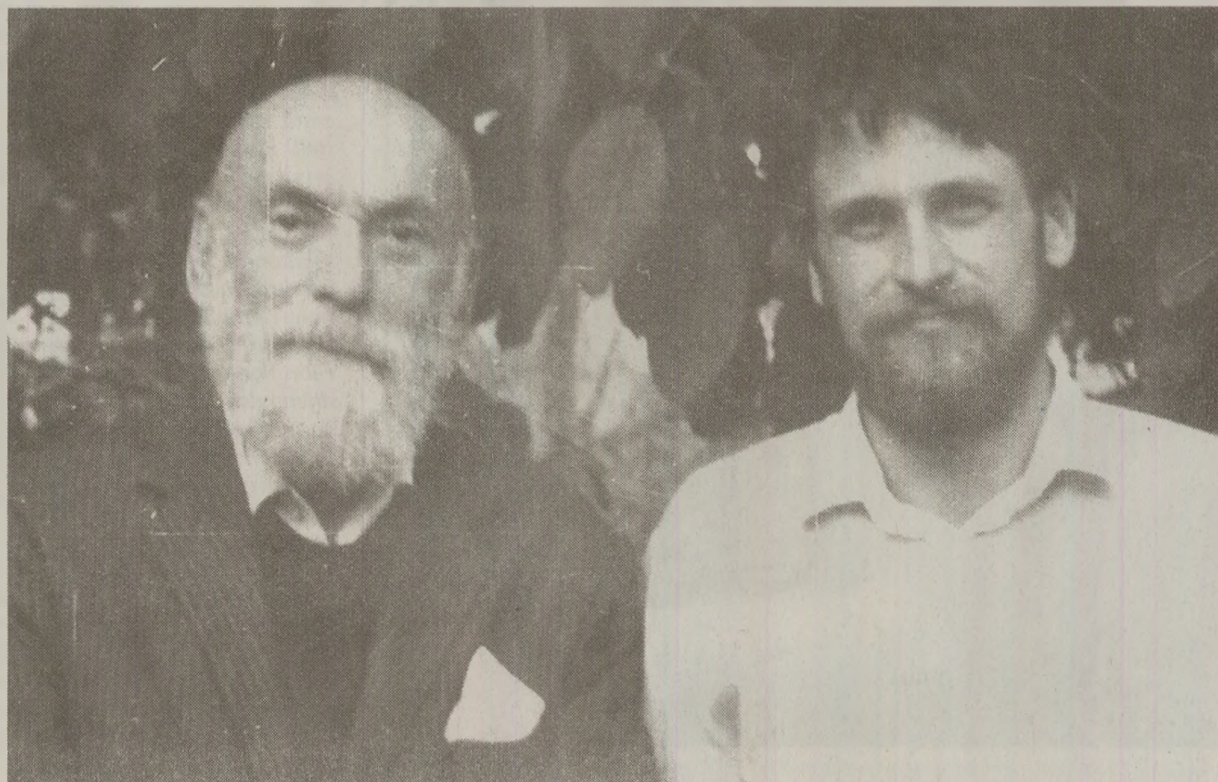
„Am intrat în închisoare orb (...) și ies cu ochii deschiși; (...) am intrat nemulțumit, ies cunoscând fericirea; (...) soarele și viața îmi spuneau puțin, acum știu să gust felioara de pâine cât de mică.” (Nicolae Steinhardt, „Jurnalul fericirii”)

„M-am hrănit de lumea asta”

La 29 martie 1989, într-un spital din Baia Mare se stingea din viață părintele Nicolae de la Rohia, ajuns la 77 de ani. Trecuseră 30 de ani de când fusese condamnat în „Iotul Pillat-Noica” la 13 ani de muncă silnică, sub acuzația de „crimă de uelitare contra ordinii sociale”, experiență din care se va naște mai târziu „Jurnalul fericirii”, ce avea să reprezinte pentru mulți cartea de căpătâi. În acea zi, Nicolae Steinhardt își programase plecarea la București de la Mănăstirea Rohia. Pe drumul spre aeroportul din Baia Mare, îi măturisește părintelui Mina Dobzeu, care îl însoțea: „Tare mă supără niște gânduri, că nu m-a iertat Dumnezeu de păcatele tinereții mele”. „Satana, care vede că nu te mai poate duce la

păcat, te tulbură cu trecutul”, îi răspunde părintele Mina. Părintele Nicolae intenționa să stea la București cel puțin două luni. „Îl așteptau Alexandru Paleologu, Mihai Șora și Oliv Mircea. Din nefericire, pe aeroportul din Baia Mare i s-a făcut rău: suferise un infarct. Întreaga lui viață fusese marcată de astfel de locuri «de pasaj». Trebuia, acum, să se pregătească pentru ultimul dintre ele. Paștele său personal. A fost dus de îndată la spital, unde, a doua zi, pe deplin conștient, și-a orchestrat și dirijat propria «tre-cere»: după redactarea ultimelor indicații testamentare și a listei persoanelor care urmau a fi invitate la înmormântare, a cerut să i se aprindă o lumânare, să i se citească un psalm și, în cele din urmă, s-a hotărât să plece... «M-am hrănit de lumea asta!», îmi spusese cu câtuș de timp înainte. Rămâne însă să ne întrebăm dacă n-ar fi spus același lucru și despre cea în care, foarte curând, aveam să intrăm cu toții”, povestește Virgil Ciomoș, unul dintre apropiații și discipolii părintelui Steinhardt.

(Continuare în pag. a II-a)

Nicolae Steinhardt (foto stânga) a trecut la Domnul pe 30 martie 1989. În ultima vreme se plîngea că angina pectorală îl chinuia din ce în ce mai des. FOTO: Arhiva personală Ioan Pintea

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

Silviu Brucan, anchetat cu privire la implicarea lui Grigore Răceanu în „Scrisoarea celor șase”

Strict secret
Exemplarul nr. 1

Notă
1. Din ancheta efectuată asupra lui Brucan Silviu în ziua de 30 martie a.c., au rezultat următoarele:
a) Fiind rețută cercetarea sa în legătură cu modalitatea în care s-a ajuns ca Răceanu Grigore să fie inclus pe lista semnatarilor scrisorii celor șase, Brucan Silviu a continuat

să susțină că nu a avut inițiativă în acest sens. În susținerea afirmațiilor sale, Brucan Silviu a rețut vechiul „argument” că necunoscându-l pe Răceanu Grigore, în scrisoare, i-a trecut prenumele greșit.
F. bine. Felicitări.
Folosindu-se o tehnică adecvată de anchetă, lui Brucan Silviu i s-au prezentat două variante - cu scrisul său - ale numelor semnatarilor

scrisorii, în care Răceanu apare cu prenume diferite (Ion și Grigore). Procedeu l-a produs un șoc și a recunoscut pe loc că în exemplarul scrisorii predat lui Michael Parmlly, la 6 martie a.c., era consemnat numele real al lui Răceanu Grigore. De asemenea, a rămas cu convingerea că organele de securitate au penetrări informative la Ambasadele SUA și Angliei din București, numai

în acest fel explicându-se că suntem în posesia celor două exemplare.

Raportăm că, în anchetă, nu s-a folosit exemplarul scrisorii trimisă de el, prin poștă, corespondentului Agenției Associated Press la Viena, în care prenumele Răceanu apărea cu inițiala „C”.

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

30 martie (joi)
Soarele a răsărit la 7:01, a apus la 19:40
Luna a răsărit 3:11, a apus la 11:20
Sărbătoare creștină:
Cuviosul Ioan Scărarul; Sfântul Prooroc Ioad; Sf. Evlvia

S-a întâmplat la 30 martie 1989

- La Mascot, Capitala sultanatului Oman, s-a deschis o expoziție de produse românești, la care participau zece întreprinderi de comerț exterior din România. Produsele expuse evidențiau realizările pe plan economic ale țării noastre
- Grecia va participa la manevrele anuale ale NATO, denumite codificat „Distant Hammer” (care urmau a avea loc în perioada 20 aprilie-2 mai), anunța la Atena un reprezentant oficial al guvernului elen
- Avarierea și scufundarea unui bac supraîncărcat pe râul Megna, din Bangladesh, s-a soldat cu moartea a 100 de persoane, în principal femei și copii. Bacul, pe care se aflau cel puțin 300 de pasageri, s-a răsturnat în mijlocul râului, în apropierea orașului Barisal, la 120 km de Dhaka
- La Alger se desfășurau lucrările plenarei CC al Frontului de Eliberare Națională, partid unic de guvernământ din Algeria. Pe ordinea de zi figura analiza situației generale din țară și definirea liniilor de acțiune pentru perioada următoare - informa agenția APS.

Ramona VINTILĂ

JURNALUL OMULUI SIMPLU

O primăvară de plumb

Dragoș Pănescu, consilier juridic, avea 34 de ani în 1989 și locuia în București. A fost primit în partid chiar în anul „marilor revoluții”. Aveai studii superioare, nu puteai fi membru de partid, pentru că așa spunea „regulamentul”. Însă, în acel an, au fost obligați să-l primească, pentru că abia se căsătorise și trebuia să devină și el membru de partid. Era ca și cum intrai în „rândul lumii”. „Am fost obligat să fiu membru de partid pentru că Tovarășa a constatat că regula după care numai țărani și muncitorii sunt membri de partid, nu ducea la creșterea nivelului intelectual... aveau nevoie deci și de

oameni cu studii superioare: juriști, economiști, și așa mai departe. Trebuia să faci astfel de compromisuri, știind că îți asigurai cât de cât libertatea”, spune Dragoș Pănescu. A absolvit Facultatea de Drept la fără frecvență și, neavând repartiție, și-a găsit de lucru tocmai la Călărași. Locuia în București și făcea naveta. Viitorul consilier juridic, Dragoș Pănescu, lucra la Consiliul Județean al Sindicatelor, care nu era neapărat o organizație politică, dar care se afla sub marea umbrelă a Partidului Comunist Român.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALE PERSONALE

30 MARTIE

Dejun cu Lucian Pintilie, cu știri proaspete de la București: Bogza, Doinaș, Hăulică, Pleșu au semnat o scrisoare către D.R. Popescu, într-o apărare - strict profesională - a lui Dinescu. Oricât de limitate ar fi cerințele: să i se redea dreptul de semnătură lui Dinescu, să se pună capăt sancțiunilor, în contextul actual tot o semnificație politică vor dobândi. Din „Secolul 20”, cenzura a scos nu doar dosarul Pasternak (traducerile erau făcute de Dinescu și soția lui), ci și întregul capitol Pintilie. Hăulică n-a mai putut salva nimic, el, care luptase aproape un an pentru a păstra coperta cu un tablou de Bernea în care se întrevădea... o cruce. Sau acum prioritățile culturale au cedat pasul celor de altă natură, ca scrisoarea de solidaritate cu Dinescu?

Pintilie a adus și ultimul roman al lui Buzura, înmănat de Ana Blandiana, care i-a arătat și Memorii ei de protest, tot pentru recuperarea dreptului la semnătură. Nu-l face însă public, așa că ne vom referi - radiofonic - la el.

Acum două seri vine la noi Dinu Flămând, întors din Portugalia. Numai că, în popasul său parizian, în drum spre România, a citit zărele și, văzând ce se întâmplă cu Dinescu și Deșliu, a hotărât într-o noapte să ceară la Paris azil politic.

(Continuare în pag. a II-a)

GUVERNATORUL BNR A FOST DAT AFARĂ DE CEAUȘESCU

Fostul guvernator al BNR, Florea Dumitrescu dezvăluie cum a fost demis în martie 1989, alături de ministrul Finanțelor, vicepremierul pe probleme economice și președintele Băncii Agricole dintr-o toană a lui Nicolae Ceaușescu. Vina tuturor a fost aceea că au luat niște măsuri de deblocare a economiei și au dat credite cooperative agricole de producție. Acțiunile respective avuseseră acceptul dictatorului, dar Nicolae Ceaușescu nu a mai recunoscut, ulterior, acest lucru. Nicolae Ceaușescu a preferat să-i sacrifice pe toți patru.

Răzvan BELCIUGANU

În Decretul nr. 249, de la 12 iulie 1986, se prevedea că finanțarea mijloacelor circulante ale unităților economice se asigură din fonduri proprii și numai în completarea acestora se acordă credite bancare, în li-

mitele aprobate prin „planul de finanțare a activității economico-sociale”, plan care a fost introdus, prin același Decret, în locul planului de credite. În textul acestui Decret se mai menționa că unitățile economice au obligația să asigure acoperirea cheltuielilor pe care le fac pentru realizarea producției pe seama sumelor încasate din activitatea desfășurată și să restituie într-un termen cât mai scurt fondurile bănești primite de la societate, respectiv de la buget, la înființare.

Deși cu prilejul introducerii planului de finanțare se arăta că prin acest instrument nou de planificare se urmărea o intensificare a producției, o scurtare a ciclurilor de producție și valorificare a produselor, o îmbunătățire a circulației materiale și financiare, o creștere a rotației banilor, a monedei, în realitate toate rezultatele au fost pe dos, mai proaste.

Fiind întocmit, trimestru de trimestru, pe baza indicatorilor de plan, care exprimau și multe dorințe, fără o fundamentare reală, fără nici o legătură cu procesele reale din întreprinderi, acest instrument nu putea să aibă decât un rol negativ. Totul era construit pe dorințe. Orice încercare din partea Ministerului Finanțelor și băncilor de a se corecta ceva era respinsă fără dialog. Consecințele negative ale rezultatelor tot mai slabe obținute în producție erau amplificate de aplicarea acestui instrument care, în doi-trei ani de zile, în perioada 1986-1989, a afectat tot mai mult circuitele financiare, iar în 1989 a blocat întregul sistem de plăți și încasări dintre unitățile economice, dintre acestea și unitățile financiar-bancare.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL ZILEI

Ceaușescu de „n” ori

Ce mai scrie Scînteia? Pe prima pagină, ca totdeauna, în primul rând ce-a mai zis, făcut ori „concept” Nicolae Ceaușescu. Joi, 30 martie, amândouă articolele din deschiderea ziarului au numele lui în titlu. Primul - „În spiritul sarcinilor subliniate de tovarășul Nicolae Ceaușescu - înaltă răspundere pentru aplicarea ne-

bătută a autogestiei și autofinanțării unităților economice”. Al doilea - „Teoria și practica revoluționară în concepția științifică a partidului, a tovarășului Ceaușescu. Consecvența și rodnicia unei politici științifice de acumulare”. Dacă le-ai amesteca paragrafele, sensurile și semnificațiile textului, n-ar fi afectate.

(Continuare în pag. a II-a)

Martori dispăruți, la Cinema Patria

Mai precis, la sfârșitul lui martie 1989. Locul dispariției: la Cinema-teograful Patria. Numele dispăruților: Marga Barbu, Szobi Czech, Constantin Codrescu, Șerban Ionescu, Natașa Raab, Manuela Hărăbor și alții.

Scuturați-vă de emoții: este vorba despre filmul „Martori dispăruți”, a cărui premieră avea loc la data susmenționată. Finalizat în 1988, filmul se dorea a fi un fel de continuare a seriei Mărgelatu (în condițiile în care în 1986 apărea ultimul film din serie - „Totul se plătește”). Regia filmului era semnată Dan Mironescu, dar pe generic apărea și un „regizor al scenelor de luptă”, acesta fiind nimeni altul decât Szobi Czech. Scenariști - Eugen Barbu și Nicolae Paul Mihail, coloana sonoră - Ion Cristinoiu.

Acțiunea filmului este plasată la finele secolului al XIX-lea. Să nu uităm că istoria acestui secol este una plină de tensiune, caracterizată de ample modificări pe scena politică internă și internațională, fiind epoca schimbărilor de regi-

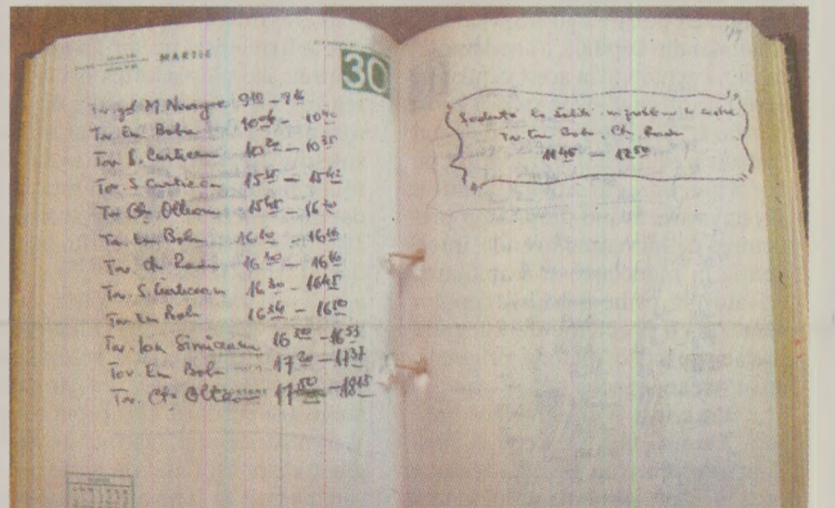
muri, a frământărilor economice, epoca în care iau naștere sentimente naționale nemaifălmite până atunci, secolul al XIX-lea fiind cel în care se conștientizează ideea de națiune, idee sprijinită de revoluțiile europene din 1830 și 1848-1849, o perioadă istorică de schimbare a raporturilor de forțe.

Un secol „aventuros”, care justifică oarecum scenariul ce așază o familie boierească într-o conspirație ce se învârtă în jurul unui căfâr cu bijuterii pe care un anume boier Vulpescu îl încredințează înainte de moartea sa unor oameni apropiați, pentru a-l trimite flicei sale, aflată în străinătate (mai precis în Italia).

Numai că, la revenirea în țară, fiica nu își mai poate recupera bijuteriile și apelează la doi haiduci (unul dintre aceștia fiind Szobi Czech), care o vor ajuta să reintre în poezia podoabelor, după ce toți „martorii” la acțiunea boierului Vulpescu mor unul câte unul...

(Continuare în pag. a II-a)

Agenda Elenei Ceaușescu

După cei care sunt chemați la Cabinetul 2 poți să-ți închipui preocupările Elenei Ceaușescu consemnate în acea zi între orele 9:10-18:15.

La primă oră - șeful Direcției a V-a, generalul Marin Neagoie (9:10-9:16).

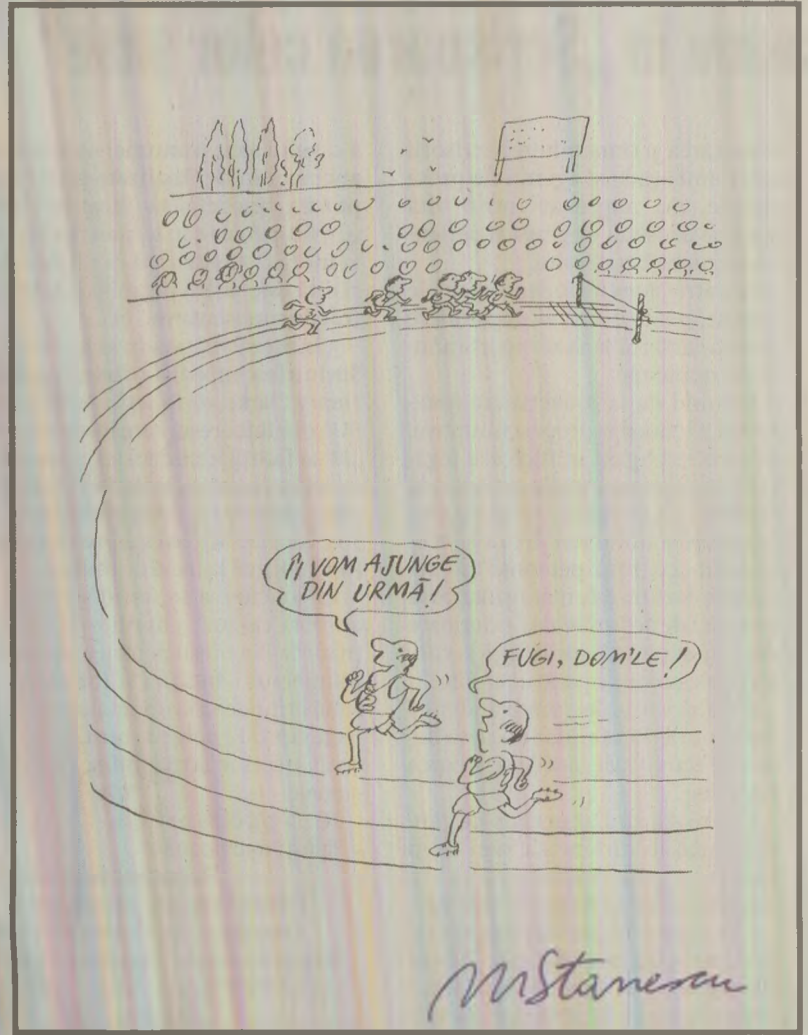
Pe parcursul zilei, din biroul ei au intrat și au ieșit Emil Bobu (de patru ori), Silviu Curticeanu (de trei ori), Constantin Olteanu (de două ori) și Constantin Radu. L-a primit (pentru trei minute) și pe un anume Simiceanu. Cu Bobu și cu Radu a prezidat și o ședință (la săliță) cu probleme de cadre (11:45-12:50).

Majoritatea demnitărilor din 1989 au rămas necunoscuți românilor. Simpli figuranți la plenarele și congresele partidului, cuvântarea nimănui nu putea să se individualizeze. Biografiile lor prezentate în rare împrejurări nu depășeau clișeul admis. Dosarele de cadre erau secrete, iar viața privată închisă în cartierul Primăverii. Prea bine nu se cunoșteau nici între ei.

„Dar cine își poate prevedea soarta?”, cum scrie și Dumitru Popescu

amintindu-și că a stat o vreme în aceeași celulă cu Constantin Radu, cel chemat în martie 1989 aproape zilnic la Cabinetul 2. „În închisoare mi-a spus - scrie D. Popescu în memoriile sale - fără nici un complex (...) că în adolescență a fost căruțaș și apoi om de serviciu la organizația de bază din sediul căminului cultural. După un timp l-au trimis să frecventeze cursuri scurte și apoi l-au angajat în activul de partid raional. Așa a pornit în viață. Nu știu ce studii a acumulat până la urmă, dar prin te trepte a trecut, știu doar că în final a funcționat o vreme ca primar general al Capitalei, iar răsturnarea l-a găsit în postul de secretar al Comitetului Central cu cadrele (...) C.R. se etalase ca un om simplu, clocotind de energie, înzestrat cu o uriașă dispoziție și precipeere de a rade sonor. M-am întrebat cu ce și-a cucerit el superiorii. Probabil cu hărnicia, curajul de a se așzări în aventurile muncii, o impresie de un devotament nemărginit și, deasupra tuturor, cred, acest răs impetuos, vast și irezistibil...”

Lavinia BETEA

MARTORI DISPĂRUȚI, LA CINEMA PATRIA

(Urmare din pag. 1)

Departa de a fi neinteresant, împănat cu câteva spumoase replici în engleză ale Margăi Barbu (deh, personajul interpretat de ea fusese prin America și scăpase, iar acum, acasă, fura de pe la târgoveți când făcea piața, cu ajutorul servitorului – un bun actor de rol secundar), filmul ar fi putut reprezenta o reușită a anului 1989 – destul de sărac, de altfel, în producții cinematografice. Ar fi putut fi o reușită, dacă n-ar da impresia unei peltete ușor plictisitoare, a unei chestii făcute parcă „din obligație”, din economie, astfel încât la finalul lui intervine întrebarea de ce au fost insuficient exploitate scurtele secvențe de moravuri românești ale secolului al XIX-lea, plus întrebarea: „Și noi cu ce-am rămas din acest film?”. Poate doar cu câteva scene de amor dintre personajele întruchipate de actrița Natașa Raab și actorul Șerban Ionescu, scene destul de bineșor „lucrate” pentru austerul an 1989. Dar cu siguranță ne-am ales cu foarte reușitele scene de luptă, asupra cărora maestrul cascadorilor – Szobi Czeh – nu numai că și-a pus amprenta, dar chiar a fost protagonistul lor. Pe lângă toate acestea, ca o notă aleatorie, aici întruchipează un personaj carismatic, cu patima jocului cu zarurile și care „luptase cu Garibaldi”. Având în vedere că Szobi „venea” după seria Mărgelatu (1980-1988), unde executase o serie de cascade unice (câteva dintre acestea sunt considerate și astăzi recorduri mondiale: săritură prin geam cu calul, cădere pe spate cu calul într-o prăpastie de 70 de metri și altele), întruchipând personajul Buză de lepure, acest film a fost pentru el floarea la ureche. Dar, se pare, o floare care nu i-a rămas în memorie drept foarte frumos mirositoare. „Ce v-a venit dom'le cu filmul ăsta? Nici nu vreau să îmi aduc aminte de el. Ce, ăsta a fost film?”. Nu spune Szobi Czeh, pe care îl găsim la Centrul Gladiator din Capitală. L-am deranjat în plină activitate la acest centru pe care l-a înființat și pe care îl coordonează, Gladiator fiind destinat instruirii, educării și antrenării copiilor și tinerilor prin activități sportive și recreative, având drept scop prevenirea delincvenței juvenile, intervenția în modelarea și reabilitarea trăsăturilor psiho-fizice ale copiilor săraci și cu probleme de integrare socială, printr-o metodă originală, creată chiar de Szobi.

„Cum a fost premiera? Posomorâtă. Ca și filmul”, începe el să-și depene amintirile. De data aceasta, nu a mai rupt nimeni gardul în fața la Cinematograful Patria, geamurile au rămas intacte și nici mișcările nu au mai făcut cordoane de ordine, așa cum s-a întâmplat la premierele celorlalte filme din seria Mărgelatu. De ce? Fiindcă lipsese... Mărgelatu! Se hotărăse de „sus” că nu mai aveam nevoie de vedete și distribuția acestei ultime premiere din '89 s-a supus în cea mai mare parte directivei de partid și de stat. Marga Barbu a rămas fiindcă pentru ea scria „nea Jenică” scenariul și nu era loc de negociere, iar Szobi fiindcă, dacă nici cascadele nu era, atunci nimic nu era... În rest, o distribuție făcută pe

Departa de a fi un martor dispărut, lui Szobi Czeh îi apar amintirile la fel de surprinzătoare ca și cascadele sale care, în 1989, au adus savoare unui film cam posomorât. FOTO: Vlad Teodorescu

grabă, pentru un film al cărui succes a fost sacrificat cu bună știință. Interesant este faptul că zech, care ar fi trebuit să fie într-un fel consfințirea, acceptarea lui Szobi Czeh ca regizor, s-a transformat într-un coșmar pentru celebrul cascador. „A fost singurul eșec din viața mea în domeniul cinematografic, la un moment dat nu știam cum să ies din proiectul ăsta”. Nu a ieșit de rușinea lui Eugen Barbu, care investise mult ca să-l aducă aici. De altfel, povestea, „ajungerii” lui Szobi în seria filmelor cu Mărgelatu este atât de spumoasă, încât poate constitui, ea singură, subiect de scenarii. La început a fost Vadim Tudor, care, fascinat de energia lui Szobi și flatat de faptul că îi este permis să îl însoțească pe cascador la chefurile de după filmări, l-a propus lui Eugen Barbu într-un mod pe care viitorul Buză de lepure nu l-a uita niciodată: „Patroane, ăsta dăramă toate popicele, dă-i un rol, că e bun”. Se spune că a fost dragoste la prima vedere fiindcă alegerea lui Czeh pentru rolurile care au urmat a declanșat un fel de Barbu contra Barbu în familia scriitorului, fiindcă doamna Marga ar fi dorit un actor debutant din Ploiești și nu arăsoveanul „nebun” și gata să se arunce în foc pentru plăcerea unei „duble” reușite sau poate chiar doar așa, de amorul artei!

Cort este faptul că, după trei apariții episodice în filmele de acțiune, și-a găsit un susținător nesperat, tocmai acolo sus, în înalțimile Comitetului Central. Se spune că ministrul Culturii și Învățământului de la vremea respectivă, Suzânica (Suzana) Gădea, altfel specialistă în metalurgie neferoasă, a ghicit materialul din care era plămădit „haiducul de Brașov” și, chemându-l pe Barbu la ea, i-ar fi trasat următoarea sarcină, rămasă și acum în analele castingului prerivolucionar: „La uite, ăsta (n.r. – Czeh respectiv) nu e nici cocos și știe să și vorbească. Tovarășu! Barbu, mai dați-i roluri, tovarășe!”. Cu siguranță că Suzânica a fost mult mai impresionată de calitățile fizice ale viitorului actor fiindcă, „vocea, să avem iertare, era a unui actor ratat care venea pe bicicletă”, pune vocea pentru toți și dispărea”, rememorează Szobi.

Propunerea ca filmul „Martori dispăruti” să fie regizat de Dan Mironescu a venit din partea lui Szobi Czeh și a fost însușită imediat de scenariști și de producători. Ideea era că, după ce trecuse prin mâinile altor regizori care nu au dorit să împartă cu el gloria și – de ce nu? – banii unor succese cinematografice la care a pus și el umărul, rotula și clavicula cu vârf și îndesat, de această dată să fie lăsat să conducă filmul așa cum credea el de cuviință. Pe parcursul filmărilor,

situația s-a schimbat, ingerințele repetate făcând ca tandemul Mironescu – cu numele, Czeh – cu munca să se destrame de la primele tururi de manivelă. Astfel că „era ca și cum aș fi încercat să fac un tort și s-ar fi băgat toți când am ajuns la blat. Mai pune nițică sare, mai toarnă un praf de zahăr... cam așa”. Ca și cum toate auspiciile negative sub care a fost filmat „Martori dispăruti” nu ar fi fost de ajuns, pelicula a fost și una cu ghinion pentru Szobi, care, după mii și mii de cascade „trăsnite”, a reușit pentru prima oară să își „paradească umărul stâng la o banală secvență de final”. Ce se mai poate spune despre un film pe care până și presa vremii l-a desființat, afirmându-se în cronici ba că scenariul este discutabil, având deficiențe de structură și de profunzime, ba că „lipsit de experiența semnificativă în materie de lungmetraj, Dan Mironescu pare a fi abordat acest film dificil fără asumarea conștientă a propriilor posibilități sau, dacă vreți, și a propriilor limite”. Singura apreciere pozitivă este aceea că „filmul își rezumă punctele de interes în asemenea secvențe în care regizor și interpret principal este Szobi Czeh. O concluzie a prezentului? Îi aparține lui Szobi Czeh... După cum vedeți, n-au dispărut toți martorii!”.

Roxana ROSETI
Vlad TEODORESCU

ARTICOLUL ZILEI

Programul românesc de dezarmare

Sunt bine cunoscute și apreciate în toată lumea concepția, inițiativa, propunerile și demersurile țării noastre, ale președintelui Nicolae Ceaușescu cu privire la dezarmare. Printre ele, menționăm inițiativa de pace și dezarmare din toamna anului 1981 și primăvara anului 1982 vizând oprirea amplasării rachetelor nucleare în Europa centrală și a măsurilor de răspuns ale URSS, urmate de adunările populare care au culminat cu Apelul poporului român, însumând 18 milioane de semnături, transmis celei de-a doua sesiuni speciale ale ONU consacrate dezarmării. Transpunând în viață ideile susținute cu privire la dezarmare, țara noastră a trecut, pe baza hotărârii exprimate de poporul român în cadrul referendumului național care a avut loc în noiembrie 1986, la reducerea cu 5% a armamentelor, efectelor și cheltuielilor militare. La o treia sesiune specială a Adunării Generale a ONU consacrată dezarmării, desfășurată în 1988, România a prezentat un program de măsuri concrete cu privire la problemele dezarmării și la direcțiile de acțiune ale țărilor pentru soluționarea lor. În același timp, țara noastră a acordat o atenție permanentă problemei soluționării conflictelor exclusiv pe calea negocierilor. România consideră că toate diferențele, toate conflictele și litigiile, indiferent de natura și de forma lor de manifestare, de cauză și de zonă în care s-au produs, își pot găsi rezolvarea prin mijloace pașnice, prin tratative între părțile direct interesate. În 1985, Adunarea Generală a ONU a adoptat, în urma unei propuneri românești, Apelul solemn către toate statele aflate în conflict de încetare fără întârziere a acțiunilor armate și de soluționare a problemelor dintre ele pe calea trata-

tivelor și Angajamentului statelor membre ale ONU de a reglementa stările de încordare și conflict, diferențele existente, pe cale politică, de a se abține de la folosirea forței și a amenințării cu forța, de la orice intervenție în treburile interne ale altor state. România a sprijinit și sprijină eforturile privind reglementarea problemelor diferendelor și conflictelor din Africa Australă, Africa de Nord, Asia, Orientul Mijlociu, America Centrală, Cipru și din alte zone. În concepția românească, încetarea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare reprezintă o problemă fundamentală a epocii noastre, un fel concret și cu caracter de urgență, de atingerea căruia depinde viitorul întregii omeniri, al planetei însăși. Dezarmarea este menită, pe de o parte, să izbăvească omenirea de coșmarul izbucnirii unui nou război și, pe de altă parte, să pună capăt enormei risipe de mijloace materiale, de fonduri și de forță de muncă, necesitate de cursa înarmărilor, mijloacele astfel eliberate putând fi utilizate pentru îmbunătățirea vieții oamenilor. Propunerile românești s-au constituit de-a lungul anilor într-un adevărat program complex de dezarmare. În elementele sale esențiale, acest program cuprinde: încheierea, în cel mai scurt timp, între Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii a tratatului privind reducerea cu 50% a armamentelor nucleare strategice; renunțarea cu desăvârșire la experiențele cu arma nucleară, la modernizarea și perfecționarea armelor nucleare existente, precum și la producerea de noi arme nucleare; oprirea extinderii cursei înarmărilor în spațiul cosmic, renunțarea la politica de militarizare a Cosmosului, încheierea unui acord general prin care să se interzică folosirea spațiului

cosmic în scopuri militare și să se stabilească utilizarea acestuia numai în scopuri pașnice, sub un control corespunzător; trecerea la reducerea substanțială a efectivelor și a armamentelor convenționale, a cheltuielilor militare; reducerea bugetelor militare, inclusiv prin măsuri unilaterale și pe bază de exemplu reciproc; interzicerea și lichidarea armelor chimice, a altor arme de distrugere în masă, ca parte inseparabilă a lichidării complete a armamentelor convenționale, a realizării unei Europe unite, a păcii, securității și colaborării; crearea de zone lipsite de arme nucleare și chimice în diferite regiuni ale lumii, în Balcani, înalte regiuni din Europa și de pe alte continente; desființarea concomitentă a Tratatului de la Varșovia și a NATO, considerând că pactele militare nu oferă nici o garanție, dimpotrivă, ele pot duce numai la agravarea situației internaționale; renunțarea la forță și la amenințarea cu forța, rezolvarea tuturor problemelor și diferendelor exclusiv pe cale politică, prin tratative; lichidarea focarelor de încordare și război din lume. Se nețelege că toate aceste măsuri nu se realizează de la sine, că pentru transpunerea lor în viață sunt necesare eforturi susținute, cu atât mai mult cu cât în lume există încă forțe importante care se împotrivesc. După cum am arătat și cu al prilej, eforturile pentru destindere, dezarmare și pace sunt astăzi o necesitate obiectivă, condiția sine qua non a unei politici noi, realiste în viața internațională. Fiindcă dezarmarea este o operă la făurirea căreia sunt chemate să contribuie toate țărilor lumii, toate popoarele, întregul maponand.

Ion DUMBRAVĂ
Flacăra, nr. 12/1989

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Cu cântarul pe teren

„Terenul” e obligația medicilor, moșșorilor și asistentelor medicale din dispensarele comunale și de cartier. Cu măsurile adoptate pentru sarcinile de plan în creșterea demografică, nou-născuții sunt luați în evidență imediat după ieșirea din maternitate. Angajații dispensarului au mai mult program în teren decât la sediul dispensarului. Cel puțin o dată pe lună, bebelușii sunt vizitați, consultați și cântăriți acasă. După cum scrie în rapoartele către superiori, toate mamicile au frecventat cursuri pentru învățarea regulilor de igienă, îngrijire și creștere a copilului înainte de nașterea lui.

Musca la arat

Gazetarii scriu despre oamenii muncii și faptele lor. La zi – lucrătorii ogoarelor ce zoresc cu însăși mână și „declanșarea fără întârziere a irigațiilor”. La fața locului, în județul Teleorman s-a deplasat o întreagă echipă de reporteri ai Științei. Până în seara zilei precedente – transmis ei – s-a încheiat semănatul florii-soarelui și a porumbului pe întregul județ. Cu 32% realizat în pregătirea terenului destinat culturilor de primăvară, se laudă teleormănenii. Cel târziu până la 10 aprilie trebuie însă încheiate toate lucrările. „Nu mai este timp de pierdut!”, „Primul obiectiv: creșterea puternică a ritmului de semănat” – titrează jurnaliștii, amintind de fabula cu musca la arat.

Hărjonele la cinema

C. Gheorghe, Bd. 1 Mai 144, București, a reclamat la România Liberă următoarele, aspecte: „De câte ori am fost la acest cinematograful «Excelsior» din Grivița, - n.n.), am rămas nemulțumit de «spectacolul» oferit de unii tineri, care tulbură liniștea sălii chiar în timpul vizionării prin răsede, dialoguri cu voce tare purtate peste bănci, hărjonele interminabile. La aceste aspecte se adaugă mănăcătul în sală, pe întuneric și aruncatul și resturilor de mâncare peste tot”.

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

Silviu Brucan, anchetat cu privire la implicarea lui Grigore Răceanu în „Scrisoarea celor șase”

(Urmare din pag. 1)

b) A recunoscut că a avut inițiativă contactării pe stradă a lui Răceanu Maria și că i-a relatat lui Michael Parmly conținutul discuțiilor purtate cu aceasta. Motivează însă contactarea susnumitei prin aceea că o considera „o femeie necăjită” și credea că Răceanu Mircea „nu putea în nici un caz să se fi făcut vinovat de vreo faptă criminală”.

c) Pe timpul anchetei s-a situat permanent pe o poziție de refuzare a relatării, aprofundării și clarificării unor aspecte despre care a dat anterior declarații și îndeosebi cele privind discuțiile avute cu Michael Parmly despre Răceanu Mircea și Răceanu Grigore.

Între orele 20:00-22:45, Brucan Silviu a refuzat, categoric, să mai vorbească, consemnând în scris că i se cere să recunoască „scheme absurde”. S-a intervenit, spunându-i-se că se află într-o situație foarte gravă, de clarificație sale confirmând probele de natură informativă în favoarea SUA și care, potrivit Codului penal, poate fi calificată drept trădare. De asemenea, i s-a mai spus că, prin

redactarea și transmiterea scrisorii către ambasade și agenții de presă străine, s-a angrenat într-o altă acțiune deosebit de gravă și periculoasă împotriva statului.

Îs-a atras atenția că, pentru faptele comise, poate fi tras la răspundere penală, iar familia sa ar suporta anumite consecințe.

Pornind de la o declarație anterioară, făcută din proprie inițiativă, în care se angaja să înceteze legăturile cu reprezentanțele străine și cu ziariștii, ori să desființeze alte activități ostile statului român, i s-a recomandat „cu titlu personal” să reflecteze dacă nu este mai avantajos să se dezică de acțiunile sale anterioare decât să suporte rigorile legii și consecințele inerente pentru familie.

A reacționat pe loc, precizând că își menține declarația, dar nu se va delege de acțiunea legată de scrisoarea celor șase.

Îs-a mai acordat un timp de gândire până în dimineața zilei de 31 martie a.c., cu mențiunea că, în situații similare, alții au fost înțelepți.

2. În discuțiile purtate cu soția sa, în cursul dimineții, Brucan Silviu a afirmat că le-ar fi spus anchetatorilor că sunt trei posibilități de soluționare

a cazului său, și anume: rezultatele anchetei să fie finalizate printr-un proces; ancheta să înceteze fără urmări penale sau să meargă direct la morgă. Crede însă că ultima variantă este puțin posibilă, dat fiind „că de cunoscut este” ea.

3. În aceeași zi, pe adresa lui Brucan Silviu a fost expediată o telegramă de Henry Clarke, consilier la Ambasada SUA din București, care îi comunica: „Mi-ar face plăcere dacă ați putea veni la dejun marți, 4 aprilie la reședința mea. Aștept cu nerăbdare dezentul”.

4. Nicolae Mircea s-a prezentat în mod normal la locul de muncă. A solicitarea sa, șeful secției i-a aprobat ca luni, 3 aprilie a.c., să rămână la București pentru a merge la Ministerul Educației și Învățământului de unde să ia un catalog cu proiecte tipizate pentru construcția de școli, necesar activității sale profesionale.

Nr. D-3/00187/427
Din 31 martie 1989
Document din volumul:
Dosarul Brucan. Documente ale Direcției a III-a Contraspionaj a Departamentului Securității Statului (1987-1989), Iasi, Editura Polrom, 2008, p. 527 – 529

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Vrea să-l recomandăm la Libération, pentru un interviu cu Veronique Soule, ceea ce vom și face. De la Congresul din Lisabona se întorse cu dialoguri și texte ale unor scriitori portughezi pentru „Secolul XX”.

Monica Lovinescu, Pragul. Unde scurte V, București, Humanitas, 1995, p. 155-156

Era condusă (ancheta, n.n.) de un tip solid, Dobre, de la Capitală, și, așa cum mă așteptam, cele două capete de acuzare erau: conținutul dușmănos al agenției confiscate și complicata cu P.M. Băcanu, care declarase că știam de „ziar”. Mi-am asumat din nou opiniile din agenda, dar am negat declarația lui Băcanu dintr-un motiv foarte simplu. Băcanu prezentase un scenariu fals: cum că în vara lui 1988, dându-mi o carte a lui despre scafandri (cu dedicație), mi-ar fi plasat înăuntru o „ciomă” a ziarului, pe care s-aș fi înapoiat-o a doua zi, declarându-i că sunt de acord cu ea, dar fără a mă implica personal. Or, nici pomenirea de așa ceva. Mi-a fost ușor să neg această poveste – poate născocită pentru a mă salva – pentru că nu era reală. Ca să zic așa, am mințit spunând adevărul. „Dar cum de apăreți în declarațiile lui Băcanu atunci?”, a întrebat Dobre. Am răspuns că în țiam ceva dintr-o discuție avută în iaarm în care – era adevărat – Băcanu îmi spusese că vor veni schimbări mari. „Și de ce n-ați venit să ne spuneți?”, m-a întrebat tovarășul Dobre. „Pentru că nu pot să fac așa ceva”, i-am răspuns, iar el a tăcut, neștiind ce să mai replică. La ancheta respectivă am descoperit și

alți colegi, de la ziarul nostru, de la revistele Magazin și România pitorească. Intram pe rând la comisie (erau acolo în afară de Dobre și cei de la sector și doi colegi din presă care, din solidaritate, au tăcut tot timpul, refuzând invitația care li se făcuse de a-mi pune întrebări sau de a comenta situația), apoi ieșeam și eram duși, tot pe rând, într-o altă sală, unde trebuia să punem pe hârtie ce-am discutat, după care, în aceeași ordine, reveneam la comisie, dădeam textual, pe care Dobre îl citea și, după ce ridică din sprâncene pe icipi pe colo (cum a fost în cazul meu), îl băga în dosar: „Puteți pleca, așteptați și păstrați discreție, sper că nu e nevoie să vă explic de ce”.

Tio Serbănescu, Femeia din fotografie. Jurnal 1987-1989, București, Compania, 2002, p. 228 – 229

Plecarea lui Michael. Nelinisti mari. Lungă plimbare, să-mi schimb gândurile. Vreme superbă. Corectat textul pentru „Dacia”, dar nu mai găsesc ultima filă din exemplarul original, nu știu cum s-a rătăcit, mereu speriat că-mi umbli cineva prin hărții. Pe urmă, imi spun că trebuie să mă opun din răspuneri să intru într-o asemenea psihoză. Primit scrisoarea de la Corina, scrisă în 8 luna asta și o ilustrată din Ingolstadt, de la Radu. Bucuros – Seara, relatate despre o convorbire a Regelui Mihai cu istoricul ungar Gsztonyi Peter, text apărut la Budapesta, dar slab. Într-un loc, regele ar fi vorbit despre Constituția promulgată de „tatăl” său, regele Ferdinand! O corectură tacită s-ar fi impus, dar peste tot domnesc aceeași indolență și nepăsare.

Mircea Zăciu, Jurnal IV, București, Editura Albatros, 1998, p. 434

JURNALUL OMULUI SIMPLU

O primăvară de plumb

(Urmare din pag. 1)

„După vreo două luni de la angajare, primesc un telefon... eram chemat la cadrele Consiliului Județean Călărași, să mă duc la UGRS. Am intrat în birou, și un domn mă întreabă cu ce mă ocup. I-am spus... deși nu aveam nimic de făcut, îmi convenea că învățam, aveam un post totuși de jurist consult. Apoi mă întreabă dacă știu de Legea 22, cea care se referea la activitatea gestionarilor. Zic «cum să nu știu, știu», nu din '69». Nu auzisem de ea, nici nu era publicată măcar. Scoate el un text, mi-l arată și zice: «persoanele care lucrează cu acte de muncă, la astfel de servicii, sunt considerați membri de partid». Mai mult, se presupunea că trebuie să-mi schimb domiciliul, să mă mut la Călărași. De-abia îmi luasem casă, de-abia mă insuraseam, nu știam ce să fac. Mi s-a spus că, dacă vreau să rămân la Consiliul Județean al Sindicatelor, trebuie să am adresa la Călărași. Nu am vrut. În consecință, a trebuit să-mi dau demisia”, mărturisise Dragoș Pănescu.

Intr-un meci trebuie să joci după anumite reguli... Puteai să spui «nu», dacă nu voiai să fii membru de partid, nu ți se tăia din salariu, dar aveai un dosar la cadre. Poate aveai de gând să pleci într-o țară socialistă, în Bulgaria, Iugoslavia, RDG., și nu primeai viză. De ce? Nu prezentați încredere, loialitate față de stat. 1989. Un an în care fiecare român a jucat parcă într-o piesă de teatru. Cu o

mască pentru fiecare rol. „Noi, supușii, trebuia să ne facem că muncim, și ei că ne plătesc. Erau puțini bani, dar erau. Nu mureai de foame, nu găseai într-o parte, găseai în cealaltă, pentru că românii s-au descurcat. Îmi amintesc că nu găseam nimic. Nu se găsea băutură, nu găseai o bere. Există doar un vin spumant, o porcărie. Știulețul de parizer se găsea în cele mai faimoase restaurante aici, în București. Nu găseai lapte pentru copii, eram disperat. Era o lipsă acută de produse. Aveai bani, dar nu aveai ce să faci cu ei”.

Singurul regret pentru Dragoș Pănescu este că nu mai are azi vârsta de atunci. Societatea românească, în 1989, era în pragul disperării. Totul era înghețat, chiar dacă era vară. Lumea își pierduse orice fel de speranță: „Eu, de exemplu, pot să spun că am trăit bine. Am avut șansa să cunosc și alt regim. În schimb, alții au prins dorul regimului comunist. Nu au avut alt termen de comparație. Poate că singurul lucru bun de atunci e că aveai timp, când te retrăgeai seara acasă, să mai citești o carte sau să mai vezi o piesă de teatru. Erau spectacole la care te duceai și simțeai că mai poți respira... leșeai afară și totul era plumb. Totul era încremenit. «Mămăliga» trebuia să explodeze, și asta s-a și întâmplat în 1989. Nu mai aveai nici o șansă, te încheai în cameră, programul la televizor era foarte scurt, nu primeam nici măcar bulgarii. Mai rămăneau cărțile și spectacolele. În rest, nimic. Lucrai sâmbăta, lucrai duminica. Totul părea cenușiu”.

(a consemnat Roxana VINTILĂ)

RADIOGRAFII CULINARE

La Intercontinental se gătește francezește

Pe maestrul în arta culinară Jimmy Constantin l-am întâlnit zilele trecute. Este patronul unui restaurant din București, cu bucătărie mexicană. Amabil și jovial, maestrul ne-a primit într-o după-amiază în localul lui și, din vorbă în vorbă, am aflat că, până în 1989, a fost angajat ca bucătar la Intercontinental. Interesant subiect, așa că am început să depănăm amintiri de mult uitate. „În 1989 – își amintește Jimmy Constantin – lucram la Restaurantul Balada, situat la etajul 21 al Hotelului Intercontinental. La același etaj mai era și Restaurantul Hora, iar sus, la 22, era piscină. Majoritatea clienților care mâncau acolo erau străini care se cazau la hotel, uneori mai veneau și români, dar foarte puțini își permiteau luxul. Imi aduc aminte cu plăcere de anii aceia, pentru că noi, personalul de la Inter, eram priviți de toți ceilalți, prieteni și cunoștințe, ca și cum am fi lucrat în „afară”. Dar să știți că eram foarte bine pregătiți profesional, am învățat meserie de la marii maeștri ai artei culinare precum maestrul Oprea, Vătafu, Tache, Ion Șerban, Raices, Iulică Stanciu etc.”

Pentru noi, oamenii de rând, povestea maestrului este interesantă, deoarece foarte puțini români aveau acces în Intercontinental. „Erau trei restaurante la parter, unde era și bucătăria principală, iar la mezanin erau alte două, Sala Rondă și Rapsodia, unde se organizau mese mari de 300-400 de persoane. Acolo se făceau nunți pentru cei care aveau dare de mână (oare cine? – n.n.), tot pe același etaj era room-service-ul hotelului. La etajul 21, unde era Balada, imi aduc aminte că era și orchestra, unde cântau George Toader, George Urziceanu, Horia Moculescu”, spune maestrul.

Deoarece atunci, în '89, aprovizionarea era la pământ peste tot, fie că era vorba de magazinele alimentare, fie de restaurante, mi se pare interesant să aflu dacă și la Inter erau probleme. „Noi aveam o aprovizionare aparte, adică ceva mai bună comparativ cu celelalte restaurante, dar, la un moment dat, înainte de Revoluție, a început să „șchioapete” și la noi capitolul ăsta. Dar străinii, care erau cam 80-90% din clienții noștri, nu simțeau.” Întreb pe maestrul ce fel de bucătărie aveau restaurantele hotelului. „Găteau foarte puține feluri de mâncare românești, specificul era bucătăria franceză. Se serveau icre negre, creveți, cochilii Saint Jacques, icre de Mancuria, somon fumé, ficat de găscă, foie gras, mușchi Wellington. Aveam un laborator de cofetărie ce aproviziona toate restaurantele de acolo. Rețetarul nostru era unic, numai pentru Intercontinental, făcut de maeștrii în arta culinară care erau angajați acolo. Ei, foie grasul se făcea cam așa: preparam un parafat din ficat de găscă, acesta se curăță de nervuri, că trebuia să fie curat, îl maceram în vin vechi de culoarea coniacului 24 de ore, apoi adăugam un coniac fin, după care îl puneam într-o formă îmbrăcată în slănină cu o greutate pe el, și îl țineam așa alte 24 de ore la macerat, după care îl napam cu aspic în care băgam un vin vechi și îl serveam cu boabe de struguri albi, napați cu aspic și vin alb de 30 de ani vechime. Era extraordinar de bun și foarte căutat. Mai serveam chateaubriand din mușchi de vacă, pentru că veneau străini care nu mâncau porc, iar carnea de vită era de bază. Mare succes mai avea mușchiul de vacă Wellington. Mușchiul întreg îl băgam la cuptor pentru 15 de minute, trebuia să iasă roze, după care îi făceam o farsă din ciuperci cu mărar, pătrunjel, apoi napam mușchiul după ce se răcea, îl îmbrăcam în foitaș, îl dădeam la cuptor pentru alte 15-20 minute și îl serveam cu salată verde, cartofi copti cu sos de smântână, ceapă verde și mărar”, ne spune Jimmy Constantin.

Pentru acele timpuri, preparatele acestea ni s-au părut imposibile, amintindu-ne cum se stătea la niște cozi interminabile pentru „frații Petreș”. Amintirile lui Jimmy Constantin sunt parca din altă poveste. Dar oare ei, angajații, unde mâncau? „Aveam o cantină a personalului unde mâncau gratis o masă pe zi toți salariații din Intercontinental. Tura de dimineață mânca între 14:00 și 16:00, iar cea de după-amiază între 18:00 și 19:00, cam astea erau orele. Nouă ne găteau separat de clienții care veneau să mănânce. Ca bucătari eram obligați să gustăm și din preparatele pe care le găteau pentru clienți. Maestrul ne arăta cum să facem mâncarea. O dată, de două ori, cât era nevoie pentru ca preparatul să iasă perfect.”

„În 1989 – continuă Jimmy Constantin – datorită meseriei, noi eram favorizați. Ce vreau să spun e că toți angajații de la Hotel Intercontinental, bucătarii, ospătarii, cameristele etc. aveam salarii foarte bune comparativ cu ceilalți lucrători din alimentația publică, pentru că majoritatea străinilor care veneau în București trăgeau la Intercontinental, chiar dacă atunci mai erau și hotelurile București și Athene Palace.”

Maria BELU-BURTEA

GUVERNATORUL BNR A FOST DAT AFARĂ DE CEAUȘESCU

(Urmare din pag. 1)

Neîncasarea produselor livrate, a lucrărilor executate și a serviciilor prestate, datorită incapacității de plată a beneficiarilor, a determinat nerealizarea la timp a veniturilor bugetului, neconstituirea resurselor proprii ale întreprinderilor – fondurile de producție, de investiții, social-culturale și altele. În felul acesta s-au încălcat principiile așa-zisei autogestii economice ale întreprinderilor. Datorită plăților restante, cauzate de neajsurile din activitatea unor unități economice, au apărut dificultăți financiare și la unitățile care își îndeplineau sarcinile de plan și obligațiile contractuale, formându-se un blocaj în lanț în întreaga economie, care a atins la sfârșitul anilor 1987 și 1988 peste 100 miliarde de lei.

Pentru a veni în sprijinul unităților economice BNR, împreună cu celelalte bănci și cu Ministerul Finanțelor, au propus Guvernului să se efectueze o acțiune de decontare prin compensare a plăților restante dintre cumpărători și furnizori, iar întreprinderile la care plățile nu se compensează cu încasările, pentru diferență să se acorde credite de compensare, rambursabile în 90 de zile – prin lichidarea cauzelor, respectiv a fenomenelor economice negative. Propunerile pentru acțiunea de compensare de la finele anului 1987 au fost prezentate lui Nicolae Ceaușescu, care le-a aprobat, operațiunea organizându-se în bune condiții. Pentru anul 1988 propunerile de efectuare a operațiunii de compensare au fost prezentate mai întâi primului-ministru Constantin Dăscălescu, care a spus că el nu are dreptul să aprobe și ne-a trimis la secretarul general Nicolae Ceaușescu. M-am prezentat împreună cu viceprim-ministrul Nicolae Ibaneșcu, care coordona din partea Guvernului sistemul financiar-bancar, i-am prezentat propunerea și după insistențe a zis: „Sunt de acord, mergeți la Guvern și rezolvați”. Nu am solicitat să semneze și să menționeze aprobarea pe hârtie cu propunerea noastră, ca de obicei. Ne-am prezentat apoi, din nou la primul-ministru, care ne-a cerut să formulăm pe o hârtie separat aprobarea lui Nicolae Ceaușescu. Am redactat exact discuția și aprobarea primită, am semnat cu Nicolae Ibaneșcu și pe această bază, primul-ministru a convocat Guvernul, a elaborat și semnat o hotărâre de organizare a acțiunii de compensare a

Florea Dumitrescu (al doilea din stânga) l-a însoțit pe Ceaușescu în călătoriile sale în SUA. Pe agenda vizitelor s-au numărat întâlniri cu responsabilii americani din domeniul finanțelor, a căror influență a contat capitalul în acordarea împrumuturilor FOTO: Arhivele Naționale

plăților. Banca Națională și Ministerul Finanțelor au efectuat acțiunea și au deblocat economia care era bulversată de blocajul financiar.

În Consiliul de Conducere al Băncii Naționale, în zilele de pregătire acțiunii s-a pus problema dacă în această acțiune de compensare participă și cooperativele agricole de producție. Întrucât acestea aveau datorii către întreprinderile de stat, combinatele de îngrășăminte chimice pentru cantitățile de îngrășăminte primite, în cursul anului, și alte întreprinderi furnizoare am stabilit să nu se facă discriminare față de acestea. Peste trei luni, când am prezentat bilanțul centralizat pe întreaga economie pentru activitatea unităților economice pe 1988, Nicolae Ceaușescu, răsfoind bilanțul s-a oprit chiar la fila cu situația cooperativei agricole de producție (nu întămplător, era atenționat – informat de organele care se ocupau cu sistemul informatic). În coloana privind creditele a văzut o sumă de 10 miliarde de lei. A întrebat cine și-a permis să acorde credite acestora. De menționat că, în unele cuvântări referindu-se la agricultura, spusese să nu se mai dea credite cooperativei agricole de

producție, că au cereale și alte produse în stoc care trebuie vândute statului, să facă rost de bani și să nu mai folosească credite. Separat existau însă legi care prevedeau posibilitatea ca aceste cooperative să beneficieze de credite ca orice unitate economică.

I-am precizat că pe baza aprobării de a organiza acțiunea de compensare a plăților restante au fost admise și documentele de plată ale cooperativei față de întreprinderile de stat. I-am mai precizat că am avut cereri din partea Ministerului Agriculturii și a vice-premierului de resort de a accesa aceste credite pentru activitatea de producție potrivit legilor în vigoare. Invitați la ședință, ministrul Agriculturii și vice-premierul coordonator David și Cornel Pacoste, deși semnasera mai multe scrisori către Banca Agricolă solicitând credite, nu au recunoscut propriile cereri, răspundând fiind localizată asupra organelor Băncii Naționale, Băncii Agricole și Ministerului Finanțelor. I-am explicat lui Nicolae Ceaușescu că aceste credite erau acordate conform legilor în vigoare, că este o operațiune normală de creditare a cooperativei care făcuseră producție. Ceaușescu

ne-a acuzat că i-am încălcat indicațiile și a convocat chiar în aceeași zi ședința Comitetului Politic Executiv pentru a ne sancționa și a ne da pe „mâna procuraturii”. Am încercat înainte de ședință cu Nicolae Ibaneșcu să-i reamintim că am fost la dânsul, că ne-a dat aprobarea. Nimic nu a reținut, orice argument al nostru era respins. În ședință au luat cuvântul Bobu Emil, Postelnicu și alții, care au „înfiertat” faptele noastre. Au luat cuvântul și Gogu Rădulescu, Manea Mănescu, economiști care au arătat că creditele au fost date ca să se facă producție, să se lucreze pământul, dar Ceaușescu a propus în final sancționarea prin eliberarea din funcție a vice-premierului de resort, a ministrului Finanțelor, a guvernatorului Băncii Naționale, respectiv a mea și a președintelui Băncii Agricole.

Pentru a avea și documente de acuzare, Ceaușescu a numit o Comisie de Anchetă, formată din Președintele Curții Supreme de Control Financiar, Procurorul General, ministrul Justiției, ministrul Finanțelor și alți demnitari, care au făcut verificări, convântări și au elaborat concluzii ce trebuiau să confirme hotărârea luată.

Timp de aproape două luni de zile am fost chemați la comisie, unde eram supuși la tot felul de întrebări și amenințări pentru a ne determina să recunoaștem că noi suntem de vină. În legătură cu cele de mai sus voi prezenta unele prevederi din două documente ale vremii:

Extras din Hotărârea Comitetului Politic Executiv al CC al PCR de la 17 martie 1989, ziarul Știința nr. 14487 de la 18 martie 1989.

„Pe baza propunerilor făcute de mai mulți membri ai Comitetului Politic Executiv, în cadrul ședinței s-a hotărât eliberarea din funcții a tovarășului Nicolae Ibaneșcu, vice-prim-ministru al guvernului, Gheorghe Paraschiv, ministrul Finanțelor, Florea Dumitrescu, guvernatorul Băncii Naționale și Nicolae Eremia, președintele Băncii pentru Agricultură și Industria Alimentară.”

Extras din Decretul Prezidențial nr. 46 din 6.04.1989 cu privire la constituirea unei comisii de anchetă, art. 1:

Se constituie Comisia de anchetă pentru verificarea modului în care au fost aplicate și respectate de către Banca pentru Agricultură și Industria Alimentară prevederile legale cu privire la acordarea de credite și avansuri unor cooperative agricole de producție și asociații economice inter-cooperatiste în perioada 1985-1988.

Menționez că în cadrul anchetei care a avut loc pe baza acestui Decret am adus ca argument că propunerile pe care le prezentam pentru deblocarea economiei, ca și acordarea de credite cooperativei agricole de producție se bazau pe prevederile legilor în vigoare și anume: Legea finanțelor nr. 9/1972 republicată prin Legea nr. 2/1979 (art. 52 și 65), Decretul nr. 336/1983 (art. 35) și Decretul nr. 293/1988 (art. 13). Legile erau clare, dar degeaba, noi am fost sancționați și nu am respectat niște indicații ale lui Ceaușescu.

Este de menționat că după ce am stat două luni fără serviciu, timp în care am fost anchetat, am ajuns să fiu încadrat la CEC, ca vicepreședinte. Aici, împreună cu profesorul Mircea Popovici, în calitate de președinte al CEC, un profesionist și colaborator desăvârșit și cu alți specialiști, am contribuit la creșterea soldului de economii la CEC, care a ajuns la finele anului 1989 la cca. 200 miliarde lei, echivalent cu 10 miliarde de dolari, economii care au fost grav erodate în anii tranziției din cauza inflației și altor factori negativi.

Florea DUMITRESCU

Părintele Steinhardt a murit vegheat de Securitate

(Urmare din pag. 1)

Testamentul „evreului creștin”

Cu două zile înainte de moartea sa, presimțindu-și aproape plecarea către „dincolo”, Nicolae Steinhardt îi scrie prietenului său Ioan Pinteș: „Dragă Ioane, o duc din ce în ce mai greu cu angina pectorală. Crize din ce în ce mai dese și mai dureroase. Se prea poate să nu mai am decât puțin, foarte puțin de trăit. Am rugat pe Părintii Iustin și Emanoil să-ți remită toate dosarele aflate în camera mea. Nu cuprind noutăți ori lucruri prea importante; te rog totuși să le preiei tu, să nu fie avzările la gunoi. (...) Aș dori totuși să încerc să las în urma mea o dovadă, o mărturie de credință creștină. Știu că-ți dau o bătaie de cap, dar mă încred în prietenia, afecțiunea și devotamentul ce mi-ai dovedit din belșug. (...) Poate că voi judeza călătoria la București și că mă voi putea înalpa aici, să termin eu treaba. Cu atât mai bine. Dar nu se știe și de aceea îți-am adresat acest îndrăzneț apel profund prietenesc. Din inimă și cuget, Nicolae.”

Ioan Pinteș își amintește de ziua în care a primit scrisoarea: „O presimțire neagră se așezase ca o bilă de plumb peste aceste rânduri. Eram departe de el, undeva între rafturile cu cărți ale Bibliotecii Județene din Bistrița și, printre lacrimi, am simțit cum, din adâncul inimii, ceva uriaș m-a cuprins deodată. N-am înțeles pe loc. Am priceput mai târziu. Era, de fapt, ceva foarte simplu. Durere și recunoștință. În ziua în care am primit această scrisoare, părintele meu drag, cel care m-a trezit din somnolență și din confuzie, murea împăcat pe un pat de spital din Baia Mare. Mi-a trimis mie, și nu altcuiva, ultima scrisoare redactată în această viață. E o scrisoare terifiantă, cu valoare de testament, în care Nicolae Steinhardt îmi dă ultimele sfaturi și imădresează ultimele rugăminti și mulțumiri.”

Chiar și în ziua înmormântării sale, părintele Nicolae de la Rohia, însoțit pe ultimul drum de cei mai buni prieteni, a fost riguros supravegheat de

Securitate. Virgil Cimoso își amintește: „Pare ciudat, dar pe vremea aceea sfinții erau băgați în pușcării, iar securiștii se interesau de cele sfinte. Unul dintre vizitatorii cântase odată chiar la strană... A urmat, firește, un denunț și, apoi, o percheziție la locuința sa din București. Printre „victime”, câteva din exemplarele dactilografiate ale «Jurnalului fericiții». Manuscrisul mai fusese, de altfel, confiscat în urma altei delațiuni, venită de la cineva care participase ca «prietin» la lecturile «clandestine» oferite de proaspătul lui autor, dornic să împărtășească semenilor experiența convertirii sale la creștinism.”

„Sfinții erau băgați în pușcării, iar securiștii se interesau de cele sfinte”. Între momentul percheziției de la București și acela – mai discret de la salvării ultimului exemplar din Jurnalul, Părintele Nicolae, «Scriitorul», pentru supraveghetorii lui, a reușit să mobilizeze mai multe servicii «operative» din Capitală și din județele transilvane. Putem reface astăzi parcursul lui din acele dificile luni, pornind de la documentele, încă existente, în arhivele Securității: o notă explicativă privitoare la fondurile bibliotecii Mănăstirii Rohia, un proces-verbal de confiscare a exemplarelor de la București din «Jurnalul fericiții», încă o notă de analiză menită să pregătească percheziția și mai ales recuperarea «de la element» a celorlalte exemplare ale Jurnalului. Urmare câteva măsuri «operative» privind «destrămarea anturajului lui Nicu Steinhardt prin anchete repetate», însoțite, desigur, de amenințări, procesul-verbal de ridicare, culmea, «cu acceptul starețului și al inculpatului» a așa-zisului «fond secret» de la Mănăstirea Rohia – cărți de Alexandru Soljenitin, Nadejda Mandelștam, Alexandru Zinoviev, Vladimir Bukovskii, Emil Cioran, Monica Lovinescu...

În cei zece ani câți trecuseră de la restituirea în prezența lui Virgil Teodorescu, președinte al Uniunii Scriitorilor, Laurențiu Fulga, vicepreședintele USR, și Traian Iancu, director al Fondului Literar a manuscrisului cu pricina, vremurile se schimbaseră simțitor. Regimul comunist își vădea – în ritm accelerat – fața

profundă de Adrian Popescu în revista Tribuna, un scurt articol comemorativ semnat de Ioan Alexandru în revista Flacăra și un eseu aplicat despre ultima carte a defunctului semnat de Radu Săplăcan în revista Steaua. Nimic mai mult. De-abia după '89, prin breșa deschisă de «Jurnalul Fericiții», s-a revelat pentru toată lumea uriașa personalitate literară și teologică a «ovreiului creștin».

Carmen DRAGOMIR

Ultima notă a „organelor” despre monahul de la Rohia

La patru zile după moartea părintelui Nicolae Steinhardt, Securitatea a întocmit ultima notă din dosarul «Scriitorul», deschis în 1977. Obiectivul fusese „luat în lucru”, pentru că a „fost semnalat cu preocupări de a redacta scrisori cu conținut dușmănos” și avea „relații suspecte cu persoane care fac parte din emigratia română reacționară”.

Raport privind contactarea Domnicăi Vanzurec, menajera lui Nicu Steinhardt. Ministerul de Interne, Departamentul Securității Statului, Securitatea Municipiului București Strict secret

Raport privind rezultatul contactării numitei Vanzurec Domnica, menajera lui N. Steinhardt. La data de 03.04.1989 a fost contactată numita Vanzurec Domnica, fiica lui Nicolai și Elena, născută la

data de 25.04.1925 în URSS, pensionară, domiciliată în București, Intr. Ion Șulea nr. 29, bloc V2, ap. 9, Sector 3. Cu această ocazie au rezultat următoarele aspecte mai importante:

Steinhardt Nicu-Aurel intenționa să vină în București miercuri, 29 martie 1989. Pentru aceasta îi ceruse să pregătească locuința din București unde trebuia să rămână circa două luni.

Urma să călătorească cu avionul de la Baia Mare, însă la aeroport i s-a făcut rău (a făcut infarct) și a fost transportat la spitalul local, unde, joi seară, a decedat. A fost constient până în ultimul moment, fapt ce a făcut să poată să-și redacteze ultimele indicații testamentare, inclusiv persoanele care să fie chemate la înmormântarea sa (vezi lista trimisă de mănăstire).

Înmormântarea a avut loc duminică, ora 13:00, la Mănăstirea Rohia din județul Maramureș, unde cel în cauză își plătiese locul de veci, plus sumele de bani necesare înmormântării lui.

Dintre cei desemnați a participa la înmormântare, se știe că s-au deplasat următorii: Paleologu Alexandru, Galeriu Costache, Cristescu Ioana.

Verisoara sa Goldstein Ella nu a vrut să participe din două motive: în primul rând pentru faptul că niciodată nu a fost de acord cu trecerea sa la ortodoxism și din cauza distanței foarte mari.

Vanzurec Domnica a mai precizat că, imediat după decesul lui Steinhardt N., a predat cheia locuinței acestuia verisoarei sale Goldstein Ella care urmează să deschidă succesiunea. Știe că încă o cheie de la garsionieră se află la Marie-Jeanne Eterle, locatară în același imobil cu decesatul și prieteni apropiați.

Vanzurec Domnica a mai precizat că Steinhardt N. a lăsat în testament ca o mare parte din lucruri, în special cărțile pe care le mai are în București, să le ia Mănăstirea Rohia. Crede că au mai fost desemnați să primească unele lucruri și Alexandru Paleologu, Mihail Milea și câteva femei care s-au aflat în relații cu el, între care Coca Victoria și Ioana Cristescu.

Dintre ruiele sale mai sunt în viață Goldstein Ella, Steinhardt Gică din București și Steinhardt Aristide, stabilit în Belgia, ambii veri cu cel în cauză.

După lichidarea bunurilor, locuința urmează să fie predată la stat.

Din discuția cu Vanzurec Domnica a rezultat că cea mai mare parte din cărțile sale, Steinhardt Nicu le dușese la mănăstire, iar manuscrisele pe care intenționa să le publice într-un nou volum se află tot acolo.

În încheiere am stabilit că Vanzurec Domnica să ne înștiințeze dacă persoane din țară sau din străinătate intenționează să intre în posesia unor cărți, manuscrise sau alte documente aparținând lui Steinhardt N.

(Rezoluție): Măsura a fost luată în baza aprobării conducerii unității. Scopul ei este să prevenim ca eventuale materiale cu conținut ostil ce le-ar fi lăsat obiectivul pentru publicare după moartea sa (sa fie editate). Urmăriți cu II Maramureș. Raportați și clasați dosarul la CID.

lt.col... (ss/indescrifabil) 3 aprilie 1989

Document din volumul: „Nicu Steinhardt în dosarele Securității: 1959-1989”, Editor: Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, București, Editura Nemira 2005

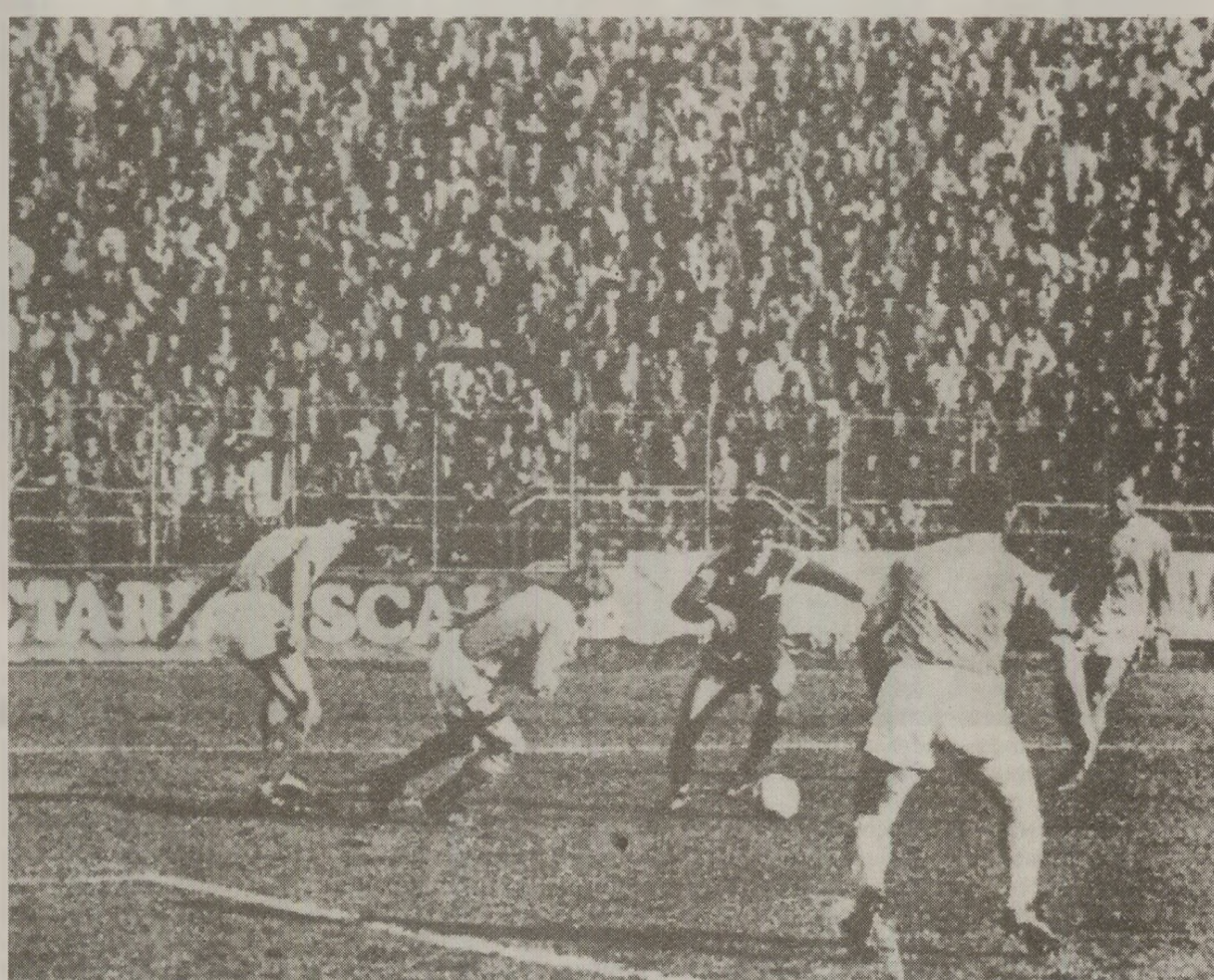
Părintele Nicolae de la Rohia era supravegheat „la sânge” de Securitate, fiecare vizitator al său fiind ulterior verificat la dosar FOTO: Arhiva personală Ioan Pinteș

RAPID ȘI SPORTUL, VICTORII ÎN DEPLASARE, STEAUA, SUCCES ÎN DERBY-UL ETAPEI

Liderul campionatului, Steaua, a reușit să învingă în derby-ul etapei pe Universitatea Craiova, scor 2-1, într-o partidă în care Gică Hagi a fost jucătorul meciului, înscriind ambele goluri pentru „militari”. Steliștii se aflau într-o perioadă în care alternau meciurile din campionat cu cele din Cupa Campionilor, iar antrenorul Anghel Iordănescu nu a forțat în fața grupării din Bănie, deși Universitatea a venit cu mare ambiție în Ghencea. Numai că nu a avut antidotul anihilării lui Hagi, care, pe fondul unei superiorități evidente a roș-albaștrilor, a deschis scorul în minutul 25, după un „un-doi” cu Balint. Tot Hagi avea să majoreze scorul imediat după pauză, în minutul 48, însă oltenii au ripostat și au redus din handicap prin C. Gheorghe, două minute mai târziu. De fapt, C. Gheorghe fusese rebotizat la ordinul politicienilor vremii, numele lui din buletin fiind Ceașă, unul apropiat de cel al președintelui țării, Nicolae Ceaușescu. Pe final, aștepții nu au mai avut puterea să forțeze, dar Pavel Badea putea da lovitură, însă portarul Silviu Lung l-a oprit cu un fault la 20 de metri de poartă. Pe atunci nu exista în regulamentul ca pentru fault ca ultim apărător să se acorde cartonaș roșu. Totuși, Lung nu a fost nici măcar avertizat cu „galben”. Înfrângere, și Craiova continuă să ocupe un loc retrogradat, 16. Următoarea Stelei, Dinamo, s-a impus la scor în deplasare, 7-2, cu ultima clasată, ASA Tg. Mureș, echipă care era împacată cu soarta „matineului”. Dorin Mateuț a reușit o nouă „triplă” în goana pentru câștigarea Gheții de Aur, un trofeu la care românii erau abonați de mulți ani.

Victoria și Moreniul, în „grafic”

Surprizele etapei au fost furnizate de Rapid și Sportul Studențesc, învingătoare în deplasare. Giuleștenii au reușit să scape pe moment de nisipurile mișcătoare, învingând cu 2-1 la Bacău, prin golurile realizate de Vicențiu Iorgulescu, fratele mult mai cunoscutului Gino Iorgulescu, și Ciolpenea. Băcăuanii reușiseră deschiderea scorului, prin Tismănar, însă alb-vișinii, susținuți de o galerie puternică, au întors rezultatul. La rândul lor, „studenții” s-au impus la Galați, scor 1-0, prin golul înscris de Sorin Răducanu, și sperau să prindă un loc de Cupa UEFA. Echipel susținute de „Interne”, Victoria și Flacăra Moreni, continuau să ocupe locurile 3 și 4 în clasament, după victoriile în fața lui FC Argeș, 4-2, respectiv Corvinul Hunedoara, 3-1. Bucureștenii nu au avut emoții cu trupa din Trivale, Lala, Marian Pană, Culcear și Ursea mai bifând un succes. La Moreni,

Hagi (la minge) a învins aproape de unul singur pe Universitatea Craiova

FOTO: Revista SPORT

CLASAMENT

1. Steaua	22	21	1	0	78-19	43p
2. Dinamo	22	20	1	1	91-20	41p
3. Victoria	22	15	3	4	56-33	33p
4. Flacăra	22	11	3	8	43-26	25p
5. Inter	22	11	3	8	31-34	25p
6. FCM Brașov	22	9	3	10	38-38	21p
7. Sportul	22	9	2	11	31-39	20p
8. Corvinul	22	9	2	11	29-43	20p
9. FC Bihor	22	7	5	10	25-25	19p
10. „U” Cluj	22	7	5	10	28-39	19p
11. FC Olt	22	6	7	9	21-36	19p
12. SC Bacău	22	8	2	12	39-40	18p
13. FC Argeș	22	8	2	12	25-34	18p
14. Farul	22	8	2	12	20-31	18p
15. Rapid	22	8	2	12	22-37	18p
16. Univ. Craiova	22	6	5	11	30-44	17p
17. Oțelul	22	6	4	12	24-43	16p
18. ASA	22	2	2	18	14-64	6p

ETAPE VIITOARE

„U” Cluj-Napoca – Steaua	FC Bihor – Flacăra Moreni
Rapid – Oțelul	Univ. Craiova – FCM Brașov
Sportul – Farul	Dinamo – Corvinul
FC Argeș – SC Bacău	FC Olt – ASA Tg. Mureș
Inter Sibiu – Victoria	

echipa formată din majoritatea foști dinamoviști, Dragnea, Tene, Daniel Sava, Dumitrașcu sau Văidean, trecea fără probleme de o echipă ambițioasă, dar rămasă doar o umbră a tru-

pei frumoase a începutului anilor dinamoviști, Dragnea, Tene, Daniel Sava, Dumitrașcu sau Văidean, trecea fără probleme de o echipă ambițioasă, dar rămasă doar o umbră a tru-

Știri economice

- La Combinatul petrochimic Midia (jud. Constanța) a izbucnit un incendiu la instalația de joasă presiune a secției de polietilenă. Incidentul a fost cauzat de autoaprinderea poliesterului, rănind trei operatori chimști. Aceștia au prezentat arsuri de gradul I și II, fiind internați la spital. Pentru stingerea flăcărilor a fost necesară intervenția pompierilor militari și civili, care au îndepărtat pericolul în circa 20 de minute.
- Pe raza localității Surducu Mic (jud. Timiș) a izbucnit un incendiu de pădure, cauzat de extinderea unui foc deschis pentru igienizarea spațiului silvic. Acesta fusese lăsat nesupravegheat, iar flăcările au distrus 10 hectare de mărăciș, frunze și iarbă uscată, precum și cinci hectare de pășune împădurită. Pentru stingerea flăcărilor au intervenit pompierii militari, care au terminat operațiunea în circa cinci ore.
- La Combinatul petrochimic de la Brazi (jud. Prahova) s-a produs un început de incendiu, cauzat de aprinderea combustibilului căzut pe sol, pe o linie de triaj din zona de formare a garniturilor de tren pentru expedierea produselor întreprinderii.
- Trupele de grăniceri au raportat arestarea a 33 de cetățeni români care încercaseră să treacă ilegal în țările vecine – 27 în Ungaria, cinci în Iugoslavia și unu în URSS. Dintre

- Grănicerii au raportat că în perioada 27-30 martie 1989 au refuzat intrarea în țară a 67 de cetățeni străini – șase erau dați în consemn la frontieră (trei iugoslavi și trei vest-germani), 37 încalcaseră normele vamal-valutare în vigoare

DIVIZIA A, ETAPA A 22-A

ASA Tg. Mureș – Dinamo	2-7
Maier (57), Pintea (89) / Mateuț (21, 65, 70-pen), Cămtăru (33), Răduciotu (38-pen), Mihăescu (73), Lupu (82)	
FC Bihor – Inter Sibiu	1-1
Ov. Lazăr (41) / Vasăi (37)	
Victoria – FC Argeș	4-2
Culcear (10), M. Pană (22), Fulga (76), Ursea (83) / Amărăzeanu (58), Păru (90)	
SC Bacău – Rapid	1-2
Tismănar (19) / Iorgulescu II (67), Ciolpenea (76)	
Farul – „U” Cluj-Napoca	3-1
Tătăran (6), Șt. Petcu (82-pen), T. Ivan (87) / Dobos (74)	
Oțelul – Sportul Studențesc	0-1
Sorin Răducanu (75)	
Flacăra Moreni – Corvinul	3-1
Lala (33-pen), Marcu (62, 74) / I. Cojocaru (78)	
FCM Brașov – FC Olt	4-1
Cațiuț (30), Cișan (62, 89), Andrași (68) / Șuvagău (70)	
Steaua – Univ. Craiova	2-1
Hagi (25, 48) / C. Gheorghe (50)	

FCM Brașov, 4-1 cu FC Olt, proaspăt internaționalul Cișan reușind o „dublă”, dar și o remiză, între FC Bihor și Inter Sibiu, scor 1-1.

Daniel STAN

Cetățeni străini, la Miliție

Un turist sirian a reclamat spargerea autoturismului personal, parcat pe o stradă din Capitală. Din mașină s-au furat o valiză, un aparat foto și diferite obiecte personale, estimate la valoarea de 5.000 de lei. Sursa: Arhiva CNSAS, Fond Documentar, dos. nr. 8.566, vol. 24 Ilarion ȚIU

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

Kialto Szo propunea minorității maghiare un plan pentru era post-Ceaușescu

La sfârșitul lunii martie a anului 1989, Radio Europa Liberă a prezentat primul număr al publicației samizdat a minorității maghiare din Transilvania. Kialto Szo aborda probleme specifice minorității și expunea un plan de măsuri de aplicat într-o viitoare eră postceaușistă. Babeș Bolyai a propus cu această ocazie un plan de acțiune pe termen lung.

„În privința aspectelor culturale, Bolyai a spus că minoritățile trebuie să se bucure de garantarea deplinei libertăți. Cenzura trebuie să înceteze, iar instituțiile culturale ale minorităților trebuie să participe la construcția fundamentelor statului. Totuși, a insistat Bolyai, libertatea nu trebuie să dea prilejul pentru «ambitiile naționaliste separatiste». În fond, a adăugat el, suntem «maghiari care trăiesc în România», deci este în interesul nostru ca aceasta să prospere.”

Primul și cel mai necesar pas în resuscitarea limbii maghiare ar fi să se ceară înapoi toate școlile maghiare care au fost „luate, închise sau îndepărtate de caracterul lor etnic”. O conducere mai preocupată de viitor ar trebui să pună capăt sistemului actual și principiilor sale numerice, restricțiilor curriculare discriminatorii și tonului naționalist. Deosebit de importantă ar fi reintroducerea maghiarei ca disciplină universitară și ca limbă a procesului de formare a profesorilor maghiari. Cei care aplică pentru instituții de studii superioare trebuie să aibă voie să își dea examenul în limba maghiară. Ar fi necesară, de asemenea, restabilirea unor condiții instituționale necesare pentru cercetarea științifică dezvoltată în maghiară. Alături de publicațiile în maghiară, ar fi nevoie și de o instituție pe probleme ale maghiarilor transilvăneni care să poată funcționa la nivel academic.

Un drept fundamental al naționalităților, le-a amintit Bolyai cititorilor săi, este uzul liber al limbii native. Minoritatea maghiară are nevoie de asigurări și de garanții că aceste drepturi vor fi respectate. Depinzând de numărul de locuitori maghiari

dintr-o regiune anume, aceste garanții ar putea fi niște indiciatori multilingvistice în locurile publice, introducerea de cursuri de limba maghiară în școlile românești, și existența unor oficiali locali care să știe și să folosească maghiara în activitățile lor curente.

Ultimul punct de pe agenda lui Bolyai este un apel la ridicarea tuturor restricțiilor care afectează funcționarea normală a bisericilor și a sectelor religioase ale comunității maghiare. Acest punct include accesul la Biblii în limba maghiară, garanții că bisericile dețin controlul exclusiv al educării clerului.

Demolarea satelor și alte chestiuni grave

Un alt articol din Kialto Szo a fost o cercetare amplă făcută de Kelemen Zagoni despre opțiunile și strategiile care i-au rămas minorității maghiare în fața planului global contestat al lui Nicolae Ceaușescu de a demola între 7.000 și 8.000 de sate, multe dintre ele locuite de etnici maghiari și germani.

Primul pas, a spus Zagoni, ar fi analiza planului însuși și încercarea de a înțelege ce au cu noi, dar și cu ceilalți. Aceasta nu e o misiune ușoară, spune el, pentru că, în fața unui munte de critici, regimul din România și-a reformulat și redefinit obiectivele și astfel a reușit să dea unor observatori impresia că s-a răzgândit sau că măcar își regăndește planurile inițiale la o altă dimensiune. „Trebuie să alungăm aceste concluzii pripite”, a avertizat Zagoni, pentru că recentele ravagii asupra arhitecturii Bucureștiului și alte proiecte nebunești au dovedit că actualul regim e pregătit să meargă înainte cu „ultima sa schemă” cu o „încăpățănare de catâr”. Nu are sens să cauți vreo urmă de rațiune într-o astfel de decizie, a spus Zagoni. Plecând de aici, trebuie reformulate de acum înainte reacțiile tactice.

„Cel de-al doilea pas, a spus Zagoni, este să se formuleze ceea ce s-ar putea face. În afara faptului de a lucra cu orice mijloc avem la dispoziție, pen-

tru a expune caracterul inuman și irațional al planului și de a avea grijă să anticipăm toate neplăcerile intenționate și neintenționate ale acestui tip de proiect, acțiuni preventive specifice, ar trebui inițiate chiar înainte ca bulldozerele să-și înceapă rolul. Asta înseamnă realizarea unui inventar al tuturor cororilor istorice destinate distrugerii și apelarea la UNESCO pentru a le declara pe cele mai importante dintre ele patrimoniu al umanității. Între timp, ar trebui făcute eforturi să se surprindă fotografic procesul distructiv și să se salveze tot ce poate fi salvat.”

Alte chestiuni vitale

Un articol de Jozsef Tothpal a examinat tot mai precară poziția a Bisericii Reformate-Calvine. Aceasta se află într-o criză de noi clerici ca efect al urbanizării și al politicilor de stat ostile.

Pormind de la premisa că „prezența situației sociale și destinul viitor al minorității depind de dimensiunea inteligenței sale și de accesul acesteia la diverse sfere de activitate intelectuală”, Andras Tegzes a adus date îngrijorătoare despre pericolele tot mai mari care amenință inteligența maghiarilor din România.

Kristof Joo și-a încheiat un alt articol afirmând că pasivitatea în creștere, excesul de prudență, izolarea și criza valorilor care sunt acum caracteristice pentru profilul moral și ideologic al tinerilor transilvăneni se datorează pierderii generale de direcție și lipsei de speranță.

Primul număr al Kialto Szo a inclus și un pamflet bilingv care a circulat printre rezidenții români și maghiari din anumite localități transilvănene și care încerca să ștergă vechile răni și să propună o alianță împotriva sistematizării rurale.”

Steven Koppány
Radio Europa Liberă (München)
– Raport al Secției de cercetare, condusă de dr. M. Șafir. Document din „Arhiva 1989”, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (Traducere de Eliza DUMITRESCU)

tv 30 martie 1989

- 19:00 Telegazeta. 1 Mai – raport muncitoresc
- 19:25 Pe drumul înfăptuirii noii revoluții agrare. Agricultură românească în epoca Nicolae Ceaușescu. Documentar. Redactor Emanuel Iospeșcu
- 19:45 Ctitor și făuritor de istorie nouă. Documentar. Redactor Anca Arion
- 20:05 Laureții ai Festivalului național „Cântarea României”. Redactor Smaranda Jeleșcu
- 20:35 Tinerete – educație – spirit revoluționar. Exigență, disciplină, combativitate, atitudine înaintată față de

- muncă – trăsături cultivate încă din anii de școală. Redactor Ana Maria Sireteanu
- 20:55 Film artistic în serial. Doctorul Poenaru. După romanul cu același titlu de Paul Georgescu. Producția Casei de Filme Unu. Cu: Victor Rebiungiu, Ștefan Iordache, Elena Dacian, Vasile Nițulescu, Gheorghe Dinică, Ion Vilcu, Gheorghe Metznerath, Carmen Maria Strujac, Adrian Georgescu, Mitică Popescu, Dionisie Vitcu. Scenariul și regia Dinu Tănase. Prima parte.
- 21:50 Telegazeta
- 22:00 Închiderea programului

vremea

În țară, vremea a fost caldă, mai ales în sudul țării. Pe alocuri au căzut precipitații slabe sub formă de ploaie. Vântul a suflat slab până la moderat.

Temperaturile maxime au fost cuprinse în general între 12 și 22 de grade, iar cele minime, între 0 și 10 grade, mai coborâte în estul țării. În București, vremea a fost caldă. Cerul s-a prezentat variabil, iar vântul a suflat slab până la moderat. Temperaturile maxime au fost cuprinse între 18 și 22 de grade, iar cele minime, între 3 și 7 grade.

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Cooperativa Metalo Casnica, cu sediul în București, Str. Ateneului nr. 7, Sectorul 1, încadrează în condițiile Legii nr. 12/1971, tâmplari mecanici categoria 1 – 6 B, sculieri matritieri categoria 3 – 6.

Întreprinderea de prelucrare mase plastice cu sediul în București, Str. Ziduri Moși nr. 23, Sector 2, încadrează urgent în condițiile Legii nr. 12/1971: economiști pentru compartimentul Eficiență – pret cost, inginer sau economist specializat în normare, ingineri mecanici, analist programator – inginer sistem pentru Centrul de calcul, ingineri chimiști specialitatea compuși macromoleculari, operatori chimiști, lăcătuși mecanici, matritieri,

prelucrători prin așchiere, paznici. Fabrica de Morărit și Panificație Dâmbovița, cu sediul în Str. Dinu Vintilă nr. 6, Sector 2, încadrează de urgență în cadrul biroului aprovizionare desfacere, șef birou și economist (principal).

Teleconstrucția – Valea Cascadelor 5-7 (Militari) încadrează mecanic aragaz și de voiaj, mecanici reparații auto și utilaje, conducători auto, compresoriști, tractoriști ruteriști, electrocarist, instalatori sanitari, PDMS arburanți, vopsitori auto, șef coloană pentru coloana I București, inginer pr. mecanic, tehnician pr. exploatare, tehnician pr. aprovizionare, economist principal și analist principal, portari.

IUPS – București, cu sediul în Bd. Armata Poporului nr. 6, Sector 6, încadrează de urgență cu respectarea

prevederilor Legii nr. 12/1971, paznici (controlori poartă), cu domiciliul stabil în București.

VÂNZĂRI

Fiat 124 funcționare întreținut garaj, butoiaș cu motorină, corpuri calorifere pentru 5-6 camere, butelie aragaz și de voiaj, bufet bucătărie, chiuvetă și cadă perfecte, sobă petrol și carburatoare pentru sobe, boiler electric mare, clasor, albume.

Vând motocicletă Lupiter cu ataș, 350 cmc, perfectă stare.

Recorder Hitachi, perfectă stare, ceas birou marmură, ondulator păr Krups.

Vând video Recorder National, televizor color Cromatic, bibliotecă Cri-zantera, hol Drobotă, mobilă tineret Colentina și aragaz.

SĂ RĂDEM CU EI!

Întors acasă într-o după-amiază, un om în vârstă, căsătorit de 40 de ani, își găsește soția făcându-și bagajele.

– Ce înseamnă asta? o întreabă.

– Înseamnă că nu mai pot... se răstește ea. Ani și ani de lupte, certuri, neînțelegeri... Gata! Mă duc...

Uimit, omul rămase să o privească în timp ce ea ieșea lovind ușile cu valiza.

– Așteaptă! țipă el fugind în urma ei. Nici eu nu mai suport. Vin cu tine.

...

Mare bucurie în familie: o excursie în sfârșit de săptămână. Soțul se instalează la volan. Soția urcă în mașină și se instalează comod pe canapea.

– Ce faci? exclamă soțul. De ce te-ai așezat în mașină? Nu îmbraci copiii să vină și ei?

– Nu, răspunde soția. Astăzi va fi o schimbare. Îmbraci tu copiii și eu claxonez ca să te grăbești.

amintiri

Crizanteme

ORIZONTAL: 1) Farmecele mirelui la nuntirea florilor – Apel introdus în ultima instanță 2) Superproducție festivă cu concursul armatei – Glasul de veghe de la frontiera timpului 3) Frână de picior cu uzură înaintată – Salt calitativ pe scara de serviciu 4) Mignonă receptivă la mireșme și licori – Simbol de apartenență cu număr de ordine 5) Pelerini de departe ajunși în fapt de seară – Radiografii banale la un crâmpei de viață 6) Ideile lui martie interpretate ad-hoc – Lance-nfiptă în zenit la ceasul smereniei 7) Măsura mediocrității într-un joc alternativ – Exemplar anonim cu amprenta gloatei 8) De la strămoși citire în letopisețe – Mărgăritar de suflet păstrat în scoica inimii 9) Piatră de încercare în zodia lui Martie – Deși notat pozitiv, umbliă cu pile 10) Virtuozii fără virtute la masa hazardului – Ogar indigen întâlnit pe toate drumurile 11) Pasăre exotică în variantă antropomorfă – Entuziasm exagerat de ferveri morbide.

VERTICAL: 1) Reflex condiționat de un zgârcit penibil – Stele căzătoare în marea tăcere 2) Tortionar demodat al ispășirilor postume – Mohorât și trist ca o gară pustie 3) Flacăra de viață însufletind fantome – Mănușă aruncată duhurilor mării 4) Vedetă cu lipici adorată de hobby-ști (pl.) – A la maniere de Hamlet: Vorbe, vorbe, vorbe 5) Creație umană în nevoia de absolut – Deponent de circumstanță în contul adevărului 6) Mofuri de primadonă cu tentă infantilă – Bis interpretat dacapo al fine 7) Ralanti funcțional la puterea zero – Mod de referință la ceva care a mai fost (abr.) 8) Roată de rezervă la căruța conjugală 9) Poziție relativă pe scara infernului – Prolog costisitor la o tragedie virtuală 10) Împărțiri fără stăpân la hotarele pământurilor – Corăbii somnambul pe oceane de cobalt 11) Produs controversat al materiei emancipate (pl.) – Zbor alb de pescăruș spre un țârn necunoscut.

Revista Rebus, nr. 20 / 1989